

Senioren Goirle

samen goed oud worden

Samen voor goede zorg

Wil van der Kruijs
voorzitter Senioren Goirle

Senioren Goirle
samen goed oud worden

Samen voor goede zorg

De laatste levensfase

Rob van Valderen (huisarts)

Jolanda van Dongen (huisarts)

Senioren Goirle
samen goed oud worden

Samen voor goede zorg

Met dank aan onze sponsoren

Stichting Gezondheid en Welzijn Goirle
Gemeente Goirle
CZ zorgverzekering

Senioren Goirle
samen goed oud worden

Uw wensen in de laatste levensfase

In gesprek met de huisarts...

Rob van Valderen
Huisarts

Jolanda van Dongen
Huisarts

Waarom deze bijeenkomst?

- Informatie geven over palliatieve zorg
- Zodat u kunt nadenken over uw wensen
- Bespreek uw wensen met uw **naasten en uw** huisarts
- Dat kan ook als u nog niet ziek bent

5 redenen om te praten

1. Meer eigen regie over invulling laatste levensfase
2. Neemt angsten weg en geeft antwoord op vragen over het levenseinde
3. Geeft rust en helpt bij verwerking bij naasten
4. Voorkomt ingewikkelde vraagstukken bij crisis situaties
5. Op tijd bezig zijn met het afscheid

Wat bespreken we vandaag?

- Zorg in de laatste levensfase
- Wensen in de laatste levensfase
- Praten met uw naasten en uw arts
- Vragen?

Stelling

Palliatieve zorg is alleen voor mensen die nog maar een paar weken te leven hebben.

Hand opsteken = eens

Wat is palliatieve zorg?

- niet meer genezen, maar VERZACHTEN
- Voor mensen met een levensbedreigende ziekte of langzame achteruitgang
- Gericht op kwaliteit van leven
- <https://overpalliatievezorg.nl/>

Mogelijkheden zorg thuis

- Huisarts / Praktijkondersteuner
- Wijkverpleging / Thuiszorg/SVT-teams
- Fysiotherapie/Ergotherapie/Dietiste
- Vrijwilligers in de palliatieve zorg
- Geestelijk verzorger / Centrum voor Levensvragen
- Maatschappelijk werk / Psycholoog
- Inloophuizen/palliatief spreekuur

Alternatieven voor thuis:
hospice en
woonzorgcentrum

Ondersteuning van mantelzorger

- Website: www.mantelzorg.nl
- Mantelzorgconsulent / mantelzorgmakelaar
- Vrijwilligers in de palliatieve zorg
- Inloophuis / Centrum voor leven met en na kanker
(lotgenotencontact)
- Centrum voor Levensvragen

Mantelzorgers,
zorg goed voor
uzelf!

Wat bespreken we verder?

- Zorg in de laatste levensfase
- Wensen in de laatste levensfase
- Praten met uw naasten en uw arts
- Vragen?

Wensen in de laatste levensfase

U kunt bijvoorbeeld nadenken over:

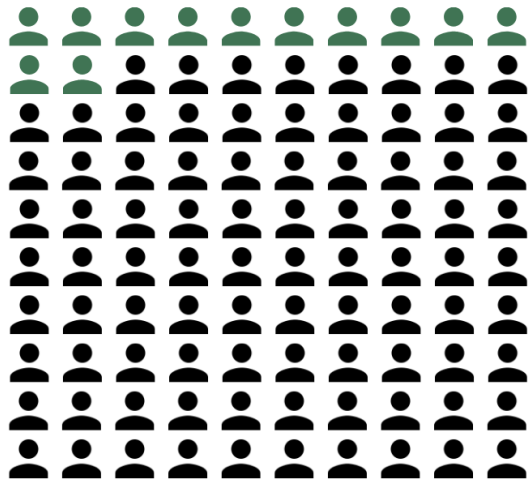
- Reanimeren
- Ziekenhuis en IC opname
- Behandelverbod
- Euthanasie

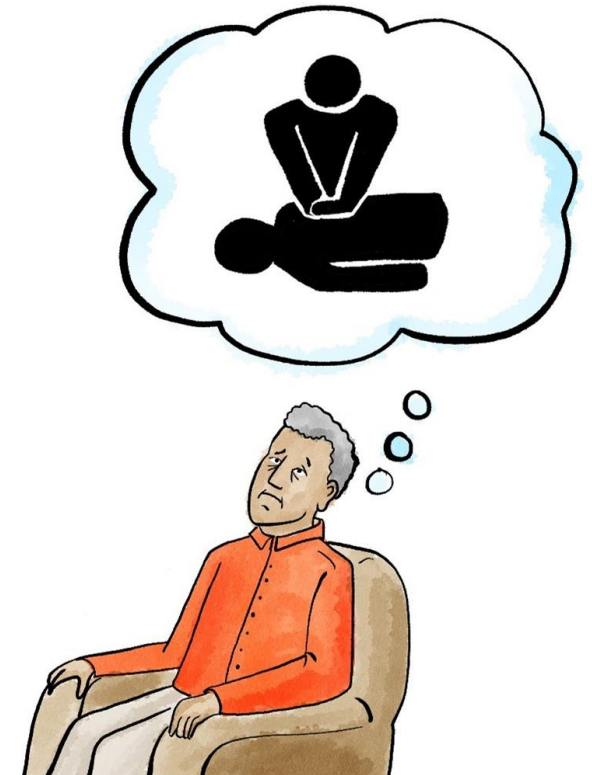
Keuzehulp: <https://www.thuisarts.nl/keuzehulp/verken-uw-wensen-voor-zorg-en-behandeling>

Reanimeren?

- Hartstilstand
- Ouder → minder goede uitkomst

12 uit 100

Opname op de IC?

- Ondersteunen van belangrijke lichaamsfuncties, zoals ademhaling of bloedsomloop, met speciale apparatuur
- Gespecialiseerde artsen en verpleegkundigen

Heeft u vragen?

Pauze

Waar wilt u sterven?

Palliatieve sedatie

- Bij klachten die niet op een andere manier te behandelen zijn
- Een beslissing van de dokter met toestemming van patient
- Doel is meer comfort door verlagen van het bewustzijn
- Dagdelen of de hele tijd
- Continue palliatieve sedatie: als de stervensfase is aangebroken, niet eerder
- Is dus geen euthanasie, maar palliatieve zorg

Euthanasie

Wettelijke criteria:

Vrijwillig en goed over nagedacht: eigen keuze

Weloverwogen: wilsbekwaam

Uitzichtloos lijden: onbehandelbare aandoening(en)

Ondraaglijk lijden: het is niet meer uit te houden

Geen andere oplossing

SCEN-arts

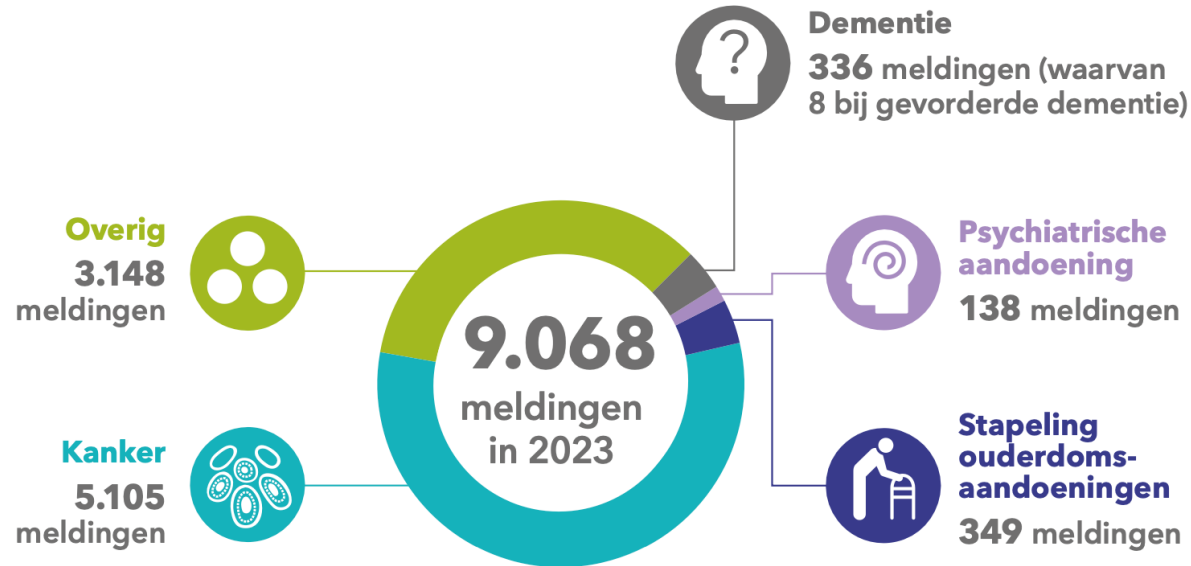
Euthanasie

Een proces tussen de huisarts en de patiënt:

“ Die wil daarin een tijdje meelopen met de patiënt,
begrijpen waarom de patiënt deze keuze maakt”

Het recht op euthanasie bestaat niet. Het is niet
vanzelfsprekend dat euthanasie desgevraagd wordt
uitgevoerd.

Euthanasie 2023

Totaal aantal
sterfgevallen
169.363

5.4%

Gewoon sterven

- De dood op zijn beloop durven laten
- Je bent nooit uitbehandeld: er is altijd palliatieve zorg
- Filmpjes zijn in ontwikkeling AMC

<https://palliatievezorg.nl/levenseinde/het-gewone-sterven/>

In gesprek over de laatste fase

- Zorg in de laatste levensfase
- Wensen in de laatste levensfase
- Praten met uw naasten en uw arts
- Vragen?

Praten met een arts

- Vraag om een dubbel consult
- Neem iemand mee naar het consult
- Schrijf van te voren uw vragen op
- Neem het gesprek op (eerst vragen)
- Bij moeilijke vragen; vraag bedenktijd en maak een nieuwe afspraak

ACP-gesprek

- ACP = advanced care planning/vroegtijdige zorgplanning
- Wat is voor u belangrijk in het leven?
- Wat moet de huisarts van u weten om goed voor u te kunnen zorgen in de laatste levensfase?
- Was is voor u passende zorg?
- Hoe kunt u zich voorbereiden?
- Overdracht ACP-formulier naar HAP/zkh/ambu

Wilsverklaring

- Behandelverbod
- Verklaring niet-reanimeren
- Het aanwijzen van een vertegenwoordiger / volmacht
- Schriftelijk euthanasieverzoek
- Orgaandonatie

Inhoud wilsverklaring

Er zijn geen vaste regels over hoe u uw wensen moet opschrijven in een wilsverklaring.

- Schrijf duidelijk op wat u wilt, zodat de arts niet kan twijfelen.
- Schrijf altijd uw achternaam en voornamen helemaal op
- Schrijf aan het eind van de verklaring de datum van de dag waarop u het schrijft
- Zet uw handtekening.

Wilsverklaring

Medische zaken regel je niet bij de notaris!

Uw wensen en uw wilsverklaring kunt u altijd veranderen

Regelmatig updaten of bevestigen bij de huisarts en bespreken met uw naasten

Samengevat!

Palliatieve zorg is langer dan de laatste weken of maanden.

Centrale vraag: Wat is belangrijk voor u in de laatste levensfase?

Ga op tijd in gesprek. Dat kan ook als u nog niet ziek bent.

- In gesprek met uw naasten
- In gesprek met uw arts

Doodgewoon (Toon Hermans)

Het doet je goed eens aan de dood te denken
Je leven wordt er duidelijker van
Je weet: geen mens kan voor je leven
Zoals niemand voor je sterven kan

Ik spreek er over met de kin'dren
Of 'k maak een grapje met de dood, het kan geen kwaad
Als je 't overpeinst waar je tenslotte komt te liggen
Dan weet je soms ook beter waar je in het leven staat
Toon Hermans

Heeft u vragen?

Bronvermelding

Deze presentatie is gebaseerd op een presentatie van Amsterdam UMC in het kader van het project 'In gesprek met de burger', gefinancierd door ZonMw

Oorspronkelijke materialen kunt u vinden op:

<https://palliaweb.nl/consortium-noordhollandflevoland/wat-wedoen/projecten/implementatie-in-gesprek-met-de-burger>

Eigenaarschap Burger-materialen: EPZ Amsterdam UMC

License: CC BY-NC-SA: This license lets others remix, adapt, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

Veiligheid

28 november burgemeester Mark van Stappershoef
Hoe veilig is Goirle?

Senioren Goirle
samen goed oud worden